

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN NGHIÊN CỨU KINH THÀNH

Kinh thành cổ Việt Nam

VIETNAM ANCIENT CAPITALS

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI
HÀ NỘI - 2021

MỤC LỤC

<i>Lời tựa</i>	8
BÙI MINH TRÍ Gốm Tống - Trung Quốc trong Hoàng cung Thăng Long	12
ĐỖ TRƯỜNG GIANG, NGUYỄN THỊ HỒNG LÊ, PHẠM THỊ OANH LÊ THỊ YÊN, PHẠM THẢO NGÂN Đồ gốm men trắng thời Lý trong Hoàng cung Thăng Long - Kết quả nghiên cứu năm 2019-2020	70
LÊ THỊ BÌNH Đồ gốm men ngọc thời Lý trong Hoàng cung Thăng Long - Kết quả nghiên cứu năm 2019-2020	100
WONG WAI-YEE, SHARON Những phát hiện khảo cổ học về sản xuất và tiêu thụ gốm sứ ở Quảng Đông và Hồng Kông giai đoạn Tống - Nguyên (thế kỷ 10-14)	136
DAVID BROTHERRSON Đồ sứ Trung Quốc thời Tống ở Angkor	150
ĐẶNG THỊ KHƯƠNG, CAO THỊ HUYỀN Đồ đun nấu thời Đinh - Tiền Lê khu di tích Hoàng thành Thăng Long	162
LẠI VĂN TỚI Di chỉ sản xuất gốm Gò Cây Me - nhận thức mới qua kết quả khai quật năm 2017 - 2018	178
NGÔ VĂN CƯỜNG Gạch chữ Hán thời Lê sơ tại khu di tích Hoàng thành Thăng Long	212
BÙI HỮU NGỌC Ngói hộp lợp bờ nóc mái kiến trúc cung điện thời Lê Trung hưng	234
NGUYỄN THỊ ANH ĐÀO Hiện vật kim loại khu di tích Hoàng thành Thăng Long - Kết quả bảo quản, nghiên cứu và phân loại sơ bộ	252
PHAN THANH HẢI Điện Thái Hòa và Điện Cần Chánh thời Nguyễn nhìn từ góc độ bố trí không gian nghi lễ	278

HIỆN VẬT KIM LOẠI

KHU DI TÍCH HOÀNG THÀNH THĂNG LONG
KẾT QUẢ BẢO QUẢN, NGHIÊN CỨU VÀ PHÂN LOẠI SƠ BỘ

NGUYỄN THỊ ANH ĐÀO*

* ThS., Viện Nghiên cứu Kinh thành

MỞ ĐẦU

Kim loại là một trong những loại hình di vật đặc biệt, được tìm thấy khá nhiều tại khu di tích khảo cổ học Hoàng thành Thăng Long, gồm có hai nhóm chính: đồ kim khí và tiền tệ. Trong số đó, tiền tệ chiếm số lượng lớn gồm tiền nguyên xâu và tiền rời lấy lên từ các lớp của hố khai quật. Các loại hình đồ kim khí phát hiện được ít hơn, được nghiên cứu phân nhóm theo loại hình, chức năng gồm: nhóm vũ khí, nhóm hiện vật liên quan đến kiến trúc, nhóm dụng cụ sản xuất, nhóm đồ dùng sinh hoạt, nhóm các loại hình khác...

Đặc trưng của các loại hình hiện vật kim loại trong khảo cổ học phần lớn là không bền vững, số lượng thường không nhiều, thậm chí là khá hiếm hoi, nên thường được xếp vào loại hình di vật đặc biệt. Nó đặc biệt là bởi sự hiếm quý của nó về loại hình và chất liệu, đặc biệt là bởi nó luôn luôn cần phải được xử lý bảo quản trước khi nghiên cứu, phân loại. Các loại hình di vật này do nằm sâu dưới lòng đất trong môi trường độ ẩm cao, nên khi phát hiện thường trong tình trạng đã bị han gỉ, ăn mòn bề mặt, ăn mòn sâu vào thân làm biến dạng, thậm chí phá hủy chúng. Do đó, các hiện vật chất liệu kim loại tìm được tại di tích Hoàng thành Thăng Long đều phải xử lý bảo quản cấp thiết ngay từ khi phát hiện nhằm ngăn ngừa tình trạng phá hủy và biến dạng nhanh chóng, đặc biệt là đối với đồ sắt rất nhạy cảm với môi trường. Đồng thời, trong quá trình nghiên cứu, chỉnh lý phân loại trong phòng, các nhóm hiện vật kim loại đều tiếp tục được theo dõi, xử lý bảo quản theo quy trình và phương pháp bảo tồn di vật kim loại của quốc tế, nhờ đó, công tác nghiên cứu, phân loại đã đạt được nhiều kết quả tốt đẹp như mong đợi.

Bài viết này sẽ công bố kết quả nghiên cứu và phân loại sơ bộ về các loại hình hiện vật kim loại của khu di tích Hoàng thành Thăng Long cũng như các hoạt động xử lý bảo quản hiện vật kim loại với hy vọng sẽ góp phần vào việc bảo tồn, giải mã những giá trị lịch sử, văn hóa của khu di sản Hoàng thành Thăng Long.

I. NGHIÊN CỨU, PHÂN LOẠI HIỆN VẬT KIM LOẠI

Hiện vật chất liệu kim tìm thấy tại khu di tích Hoàng thành Thăng Long có số lượng khá lớn, khoảng trên 9.000 hiện vật, được phân thành hai nhóm chính là đồ kim khí và tiền tệ. Trong đó, chiếm số lượng lớn